

Myter och antimyter

Av BENGT OLVANG

Galleri Heland:
MARIE-LOUISE DE GEER-
BERGENSTRÄHLE

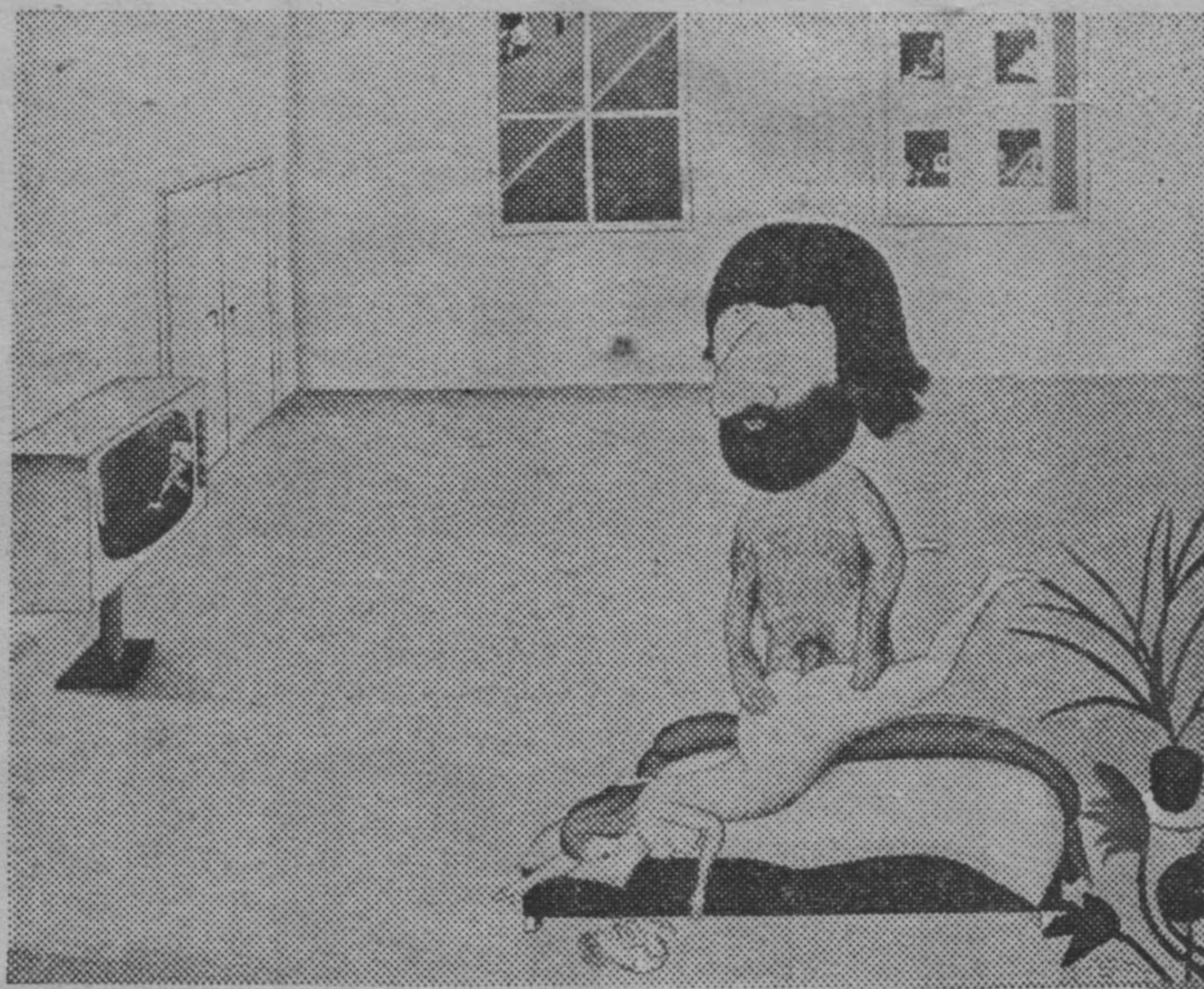
MAN KAN NOG säga många elaka saker om Marie-Louise de Geer: Att hon är sofistikerad och målar barnsligt, att hennes bilder är plattare än t o m Kalle Anka osv. Men man kommer inte åt henne som konstnär på det sättet. Snarare kunde man säga att hon målar rysligt sanna bilder av vårt samhälle. Just de naiva tonfallen och de karamellsöta barnboksingredienserna avslöjar förfärliga saker om vårt folkhem och vårt sätt att leva i det.

Hon påminner om den olyckliga kvinna i Västtyskland som förgiftade sin blivande svärfar med injicerade chokladpraliner bara för att hans tonfall liknade hennes pappas. Ty pappan hade utsatt henne för sexuella övergrepp sedan puberteten.

DET ÄR GIFTPRALINER Marie-Louise serverar och hennes avsikter ligger mycket nära föräldramordets. Kanske inte bokstavligt men som uttryck för ett barns hat mot den livsfientliga moral som genom-syrar samhället.

Hon gör det — liksom en gång Nils Dardel — med underfundiga, försåtliga bildberättelser. Hon kan t ex framställa en striptease i 29 summariska tablåer. Det börjar med en mycket ärbar dam som tar av sin hatt och kappa och slutar med en man som blir en fång fågel som flyger bort med flaxande vingar.

Ytligt sett är detta en barnkammarhistoria om förvandlingar och utklädsellekar — en påhittig va-

Marie-Louise de Geer-Bergensträhle: "Johan Bergensträhle"

riant av Stålmannen/Clark Kent — men djupare handlar det om de masker vi bär och de roller vi spelar för varandra. Inte minst i erotiken.

OCH EROTIKEN är det plan dit Marie-Louise förlägger sina avslöjanden — eller snarare där hon låter sina myter utspelas. För hon är inte samhällskritiker på det illustrativa sättet. Det förtryck hon registrerar omsmälts av hennes fantasi och hennes drömmar till serieberättelser med det mest "osannolika" innehåll.

Det kan vara en kvinna som ser en så sentimental historia på TV att hon gråter rummet fullt av tårar och tvingas simma runt med sin hund bland inventarierna. Eller en dam som blir så upptänd av kärlek till en TV-idol att hon bör-

jar älska med TV-apparaten och till slut krossas under denna mekaniska, okänsliga möbel.

DET HÖR till poängen att kvinnorna alltid är ensamma och desperat drömmer om Lyckan. Men denna ensamhet och brist på kärlek är inte bara en fysisk ensamhet utan mycket mer en själens ensamhet. Allt blir surrogat: Kläderna, möblerna, hunden TV:n, restaurangbesöken, allt är fåfängliga ersättningar för ett verkligt liv, en verklig gemenskap.

Erotiken blir brännpunkten, där denna kärlekslöshet manifesterar sig mest brutalt. Erotiken blir maskinell, gemenskapen något oåtkomligt. Det demonstrerar konstnärinnan bl a med en familjescen, där hon själv är med och där mannen/älskaren bara till hälften är engagerad i samlaget. Med ögonen följer han en fotbollsmatch i TV och i bakgrunden pågår hustrumisshandel, narkotikainjicering, smygsupande och död i de kringliggande bostadshusen.

Hennes bildserier är en blandning av mardrömmar och barnkammarlekar med dockskåpsinventarier, monstermasker och seriefigurer. Det kusliga med dem är hennes inlevelse och de desperata avvärjningsförsök hon gör med sin naivitet och sin exhibitionism. För ingen tror att myterna kan skydda henne.